

Archeologienota Hoboken (Antwerpen) - Krijgsbaan

Natasja Reyns en Jordi Bruggeman

Temse
2017

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

All-Archeo bvba
Laagstraat 12
9140 TEMSE

Wettelijk depot nummer
D/2016/12.807/118

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	7
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	7
2.3.3	Werkwijze	12
2.4	Assessmentrapport	12
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	12
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	18
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	23
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	24
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	25
2.4.6	Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek.....	26
2.4.7	Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek.....	26
3	Bibliografie.....	27
3.1	Publicaties	27
3.2	Websites	27
4	Bijlagen	28
4.1	Archeologische periodes	28
4.2	Plannenlijst	28
4.3	Fotolijst.....	28

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2016L36

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

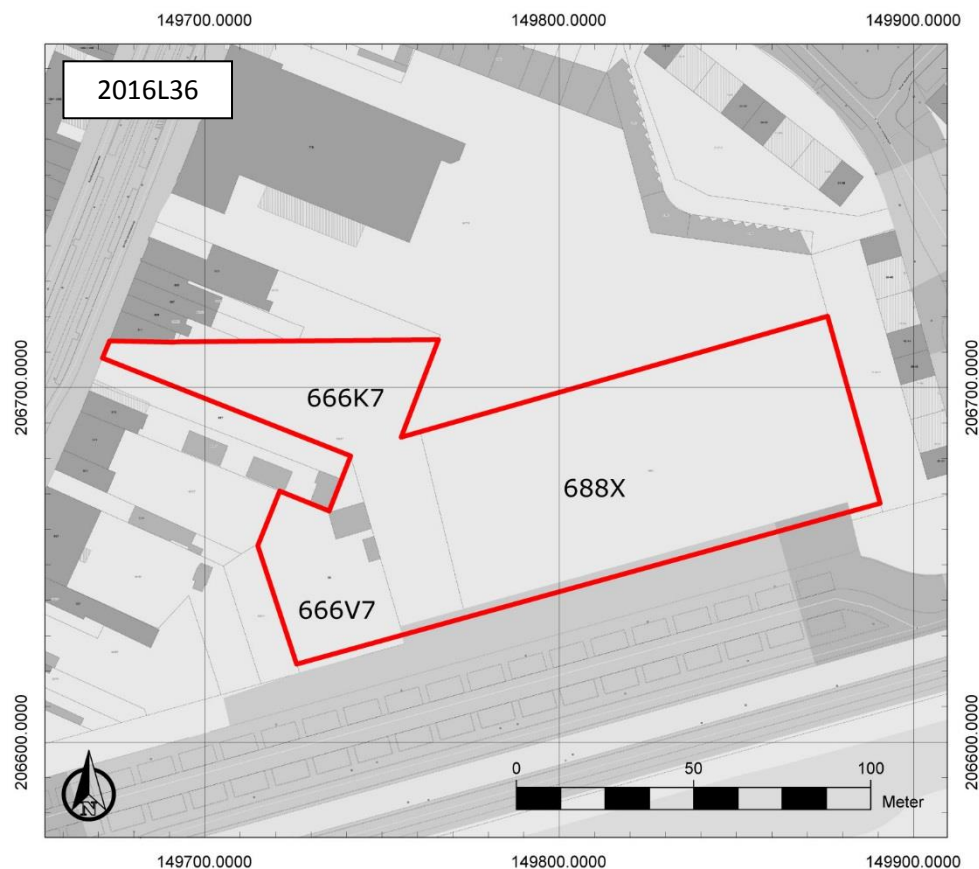
Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Antwerpen, Antwerpen, Hoboken, Krijgsbaan, Molenveld

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

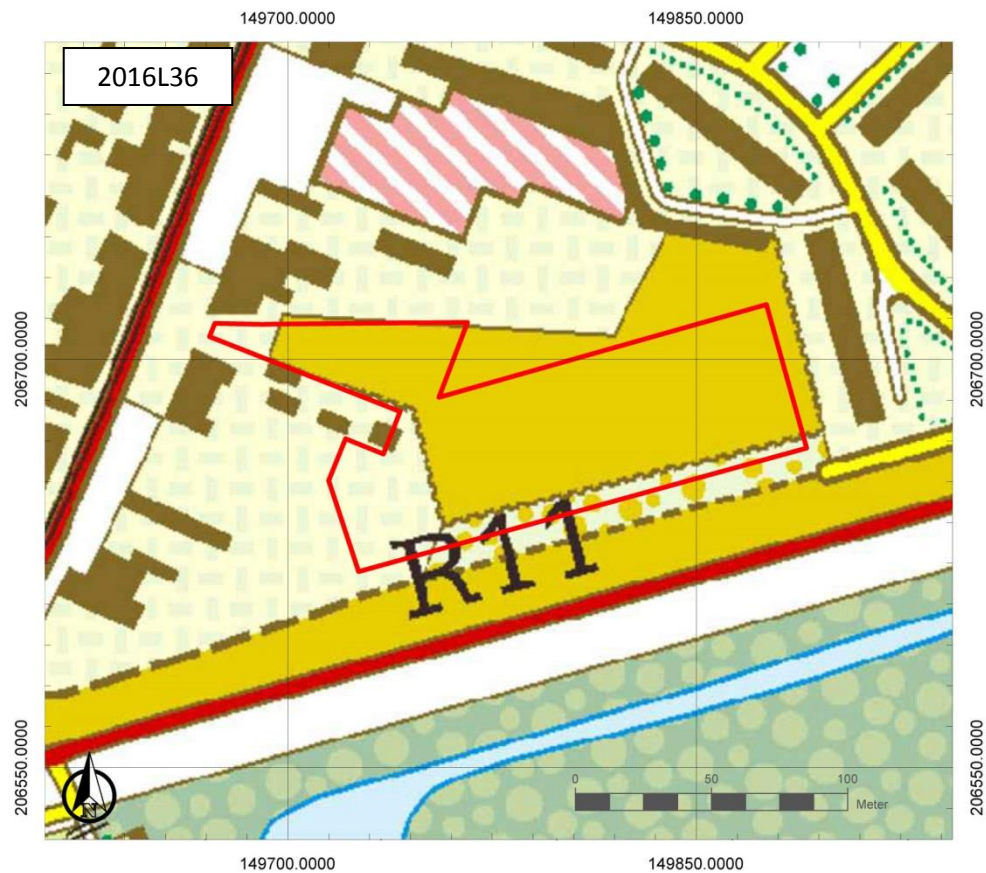
- 149671, 206708
- 149875, 206720
- 149890, 206667
- 149725, 206621

Kadastrale percelen: Antwerpen, Hoboken, afdeling 3, sectie B, percelen 666k7, 666v7, 688x

Kadasterplan:



Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)



Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (dov.vlaanderen.be)

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 10839 m²

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 01/12/2016 – 19/12/2016

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, metaaltijden, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland

Verstoorde zones: voor een groot deel van het onderzoeksgebied is reeds een vergunning verkregen (zie verder). Daarvoor werd reeds voldoende aangetoond dat het terrein in het verleden vergraven en onderhevig geweest is aan zware vervuiling. Omwille daarvan werden voor de reeds vergunde werken geen bijkomende archeologische maatregelen nodig geacht door het agentschap Onroerend Erfgoed. Het betreft percelen 666K7 en 688X.

Er werd een ernstige bodemverontreiniging met zware metalen, mineralie olie, PAK en PCB vastgesteld, verspreid over het onderzoeksgebied. De verontreinigingen zijn te wijten aan de opslag en handel van schroot voor 1975. Het gaat bijgevolg om een historische verontreiniging. De verontreiniging met zware metalen komt voor vanaf het maaiveld tot 1,8 m diepte en over een oppervlakte van maximaal 9898 m² (dit betreft de volledige oppervlakte van percelen 666K7 en 688X). De verontreiniging met minerale olie en PAK komt voor vanaf het maaiveld tot 1,5 m diepte en over een oppervlakte van maximaal 9 898 m². De verontreiniging met naftaleen en acenafteen komt voor vanaf het maaiveld tot 1,5 m diepte en over een oppervlakte van maximaal 3 200 m². De verontreiniging met PCB komt voor vanaf het maaiveld tot 0,8 m diepte en over een oppervlakte van maximaal 9 898 m². Gezien van de verontreiniging met naftaleen en acenafteen een humaan toxicologisch risico uitgaat en voor de verontreiniging met minerale olie een beleidsmatige

bijstelling noodzakelijk is, wordt geconcludeerd dat voor deze verontreiniging een sanering noodzakelijk is.³

Voor perceel 666V7 is niet gekend of de bodemverontreiniging en de verstoring hier ook aanwezig zijn.

2.2 Archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

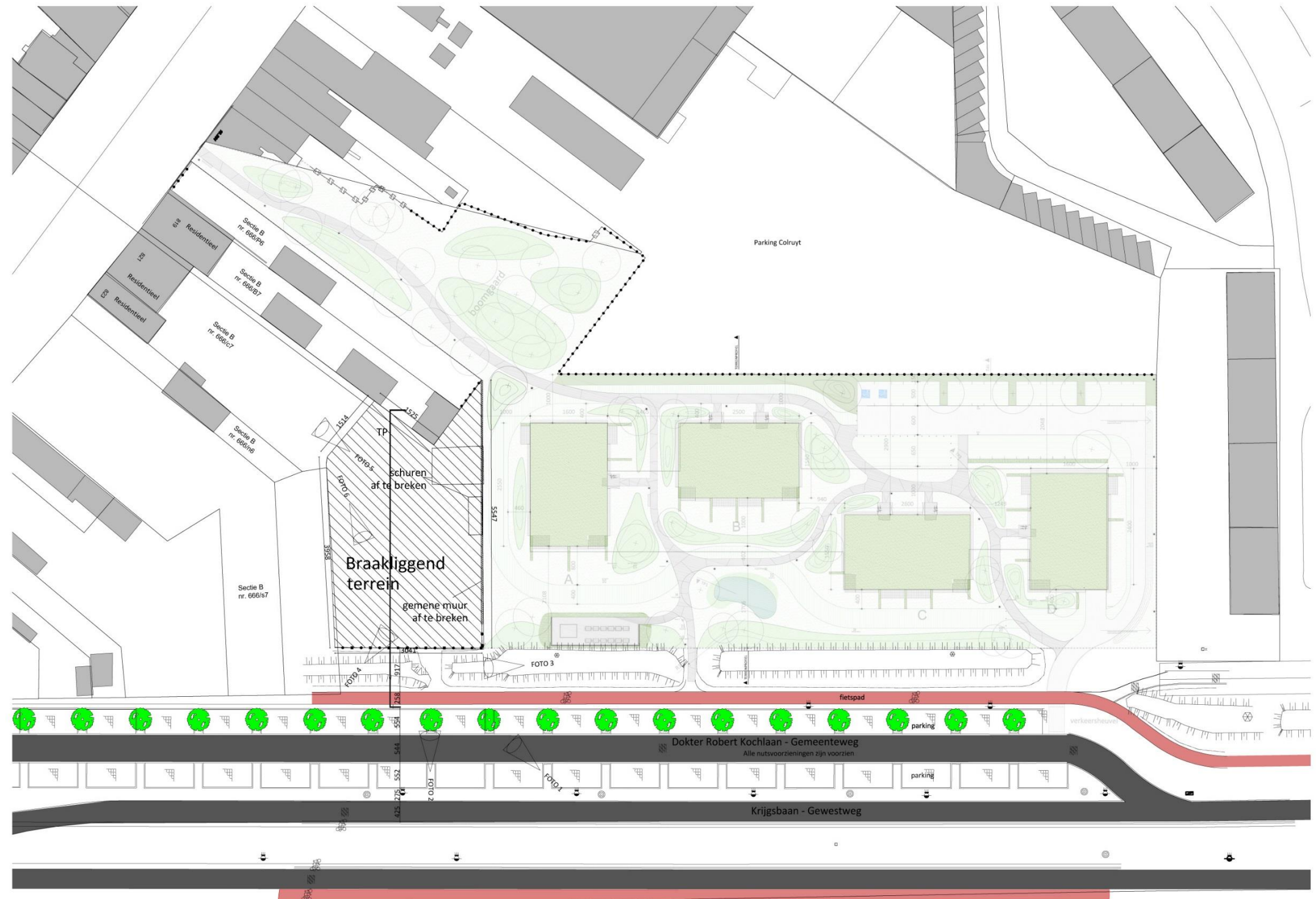
- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: de geplande werken in een groot deel van het onderzoeksgebied zijn reeds vergund. Het onderwerp van de huidige vergunningsaanvraag betreft een zone van ca. 1620 m² in het westen van het terrein.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Binnen het onderzoeksgebied wordt in de nieuwe vergunning de realisatie van een meergezinswoning met 15 appartementen aangevraagd (Figuur 4-Figuur 6). De meergezinswoning wordt onderkelderd tot op een diepte van 3,35 m onder het maaiveld. De kelderruimte zal aansluiten op de kelderruimte van de reeds vergunde meergezinswoningen op het naastliggende perceel. Ten zuiden van het onderzoeksgebied wordt een septische put voorzien van 15000 l. De leidingen worden aangelegd op een diepte van ca. 80 cm onder het maaiveld, in sleuven van ca. 50 cm breed. Verder wordt ten zuiden de aanleg van een wadi voorzien. Deze heeft een oppervlakte van ca. 25 m² en een diepte van ca. 65 cm. Verder dient in het kader rekening gehouden te worden met compactie als gevolg van de inzet van zware machines voor de uitvoering van de werken.

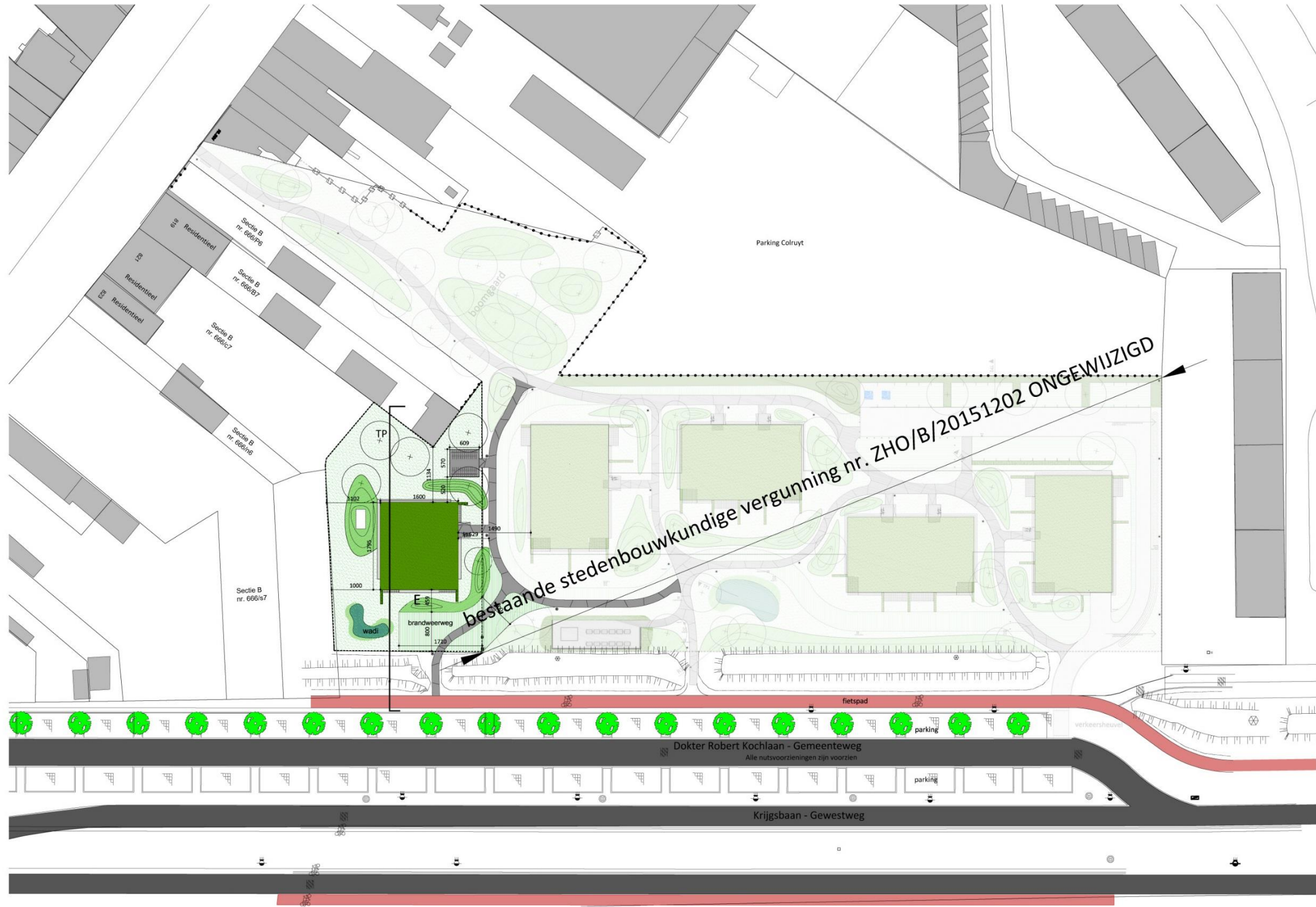
³ Meyns/De Smet/Van Hal 2016, 5-6



INPLANTINGSPLAN_VERGUNDE TOESTAND + TERREIN UITBREIDING 1/500



Figuur 3: Vergunde toestand (Stramien)



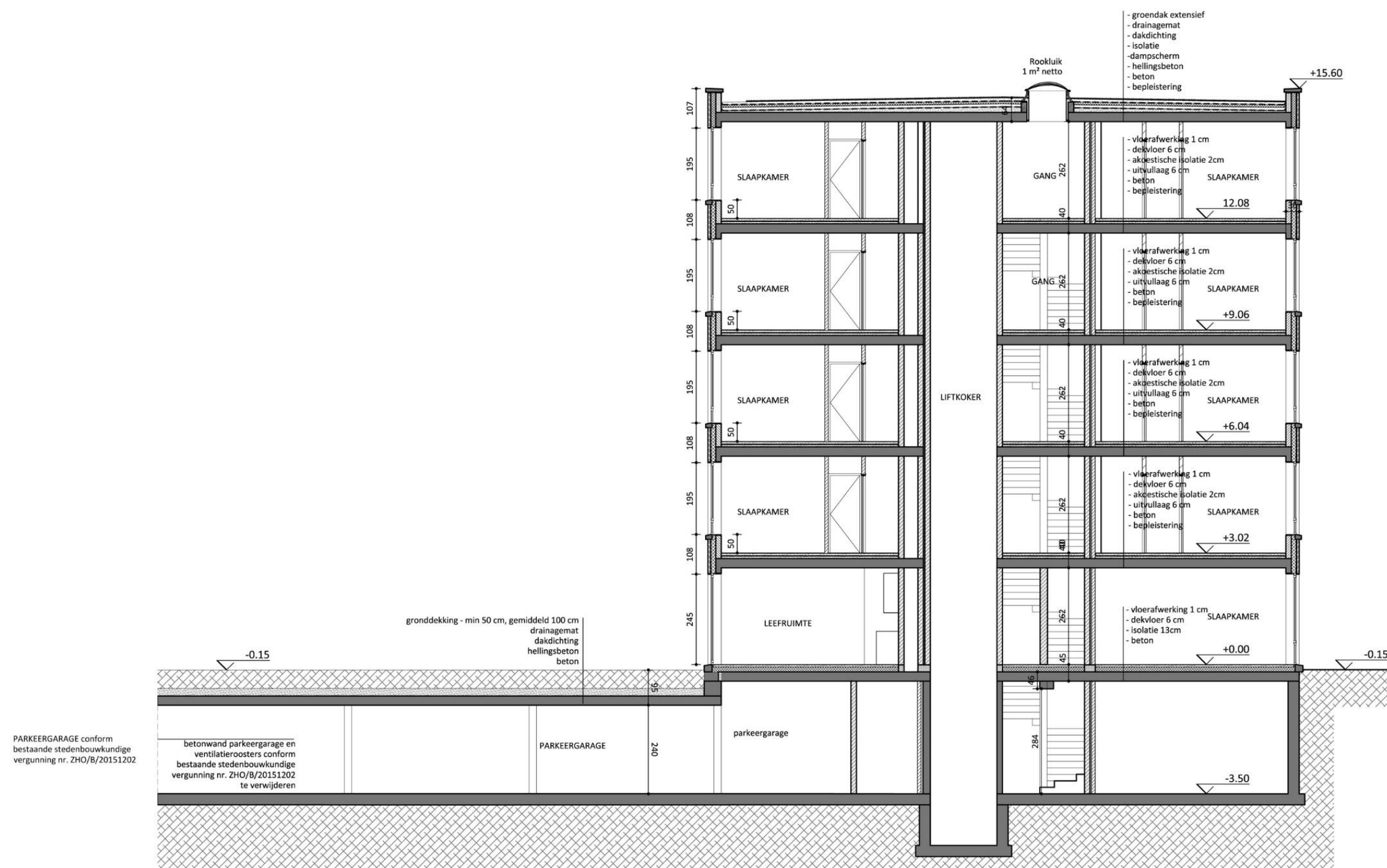
INPLANTINGSPLAN_NIEUWE TOESTAND 1/500



Figuur 4: Ontwerpplan (Stramien)



Figuur 5: Kelderplan ontworpen toestand (Stramien)



Figuur 6: Snede ontworpen toestand (Stramien)

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, de Atlas der Buurtwegen, de Cartes topographiques de la Belgique van Vandermaelen en de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp worden vier momentopnames bekeken, namelijk 1771-1778, 1842, 1846-1854 en 1842-1879 voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief.

Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

In het kader van het onderzoek werd de archeologische dienst van de stad Antwerpen gecontacteerd. Ook het Felixarchief werd geraadpleegd.

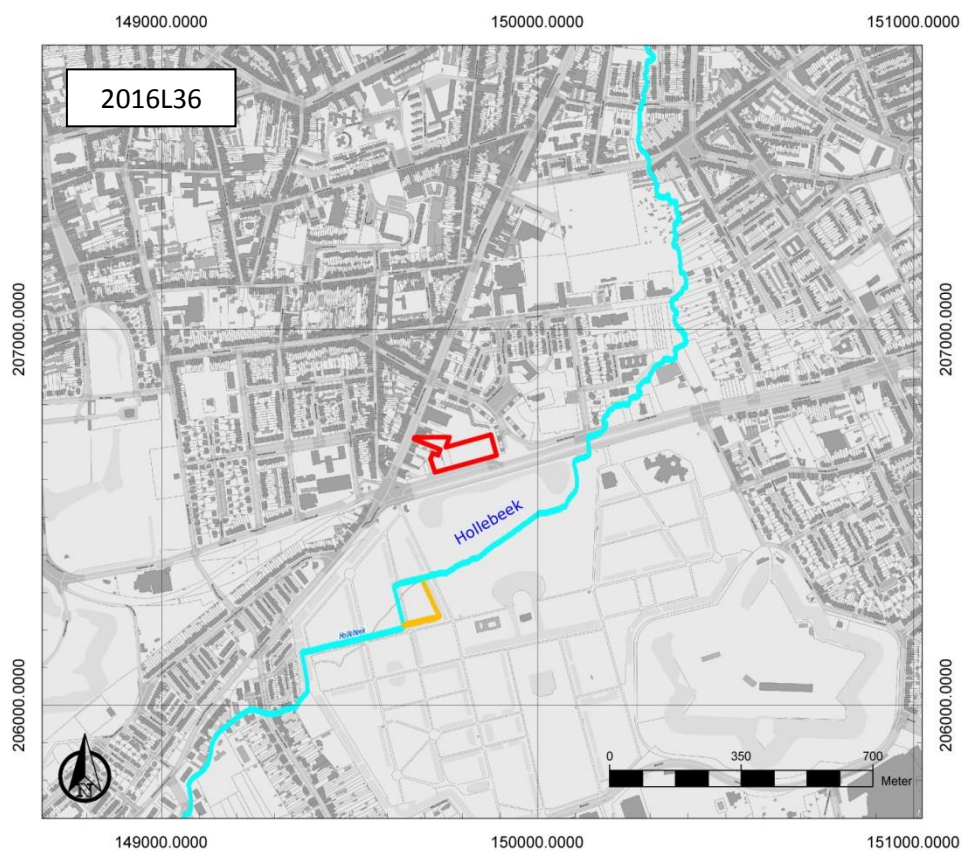
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

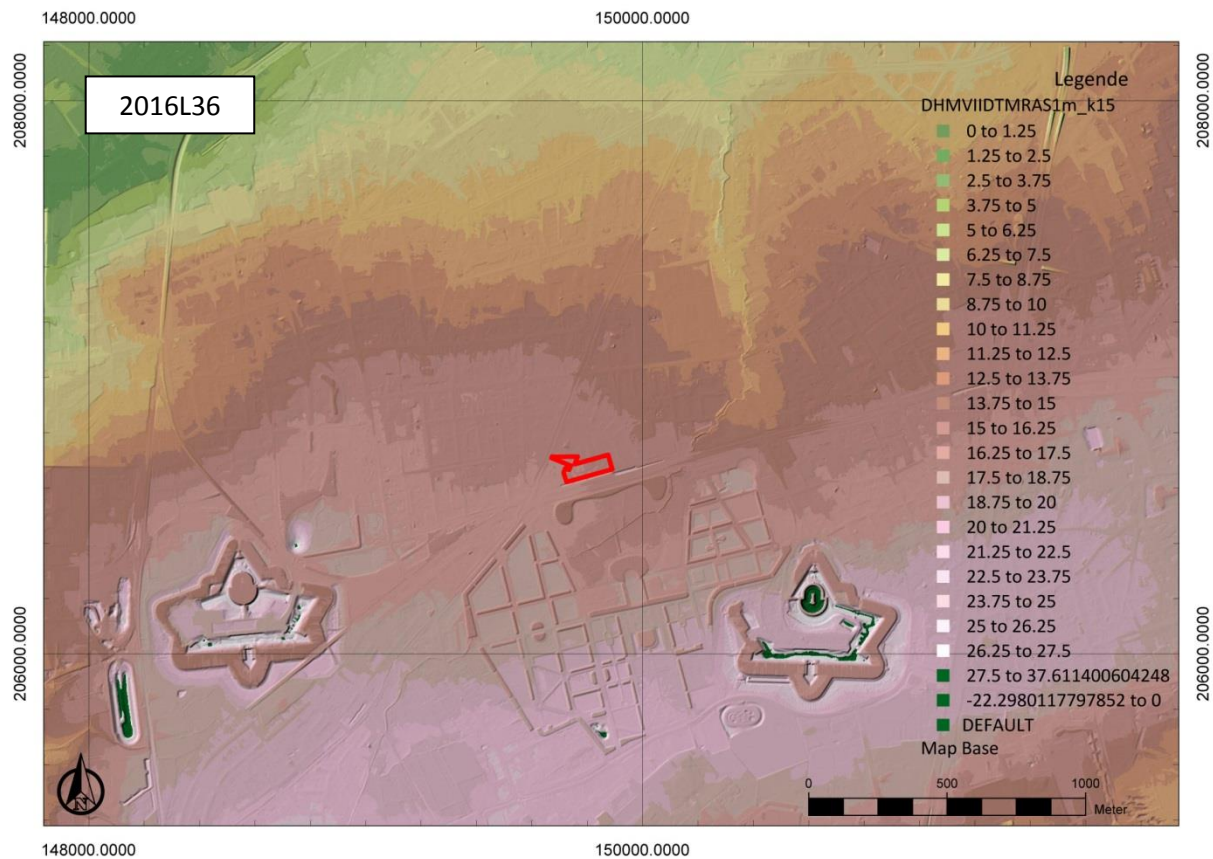
Het onderzoeksgebied wordt omgeven door de Krijgsbaan in het zuiden, de Sint-Bernardsesteenweg in het westen en de Rector Vermeylenlaan in het oosten (Figuur 7). Vandaag de dag is het perceel grotendeels bebost. Het onderzoeksgebied ligt volgens het gewestplan in woongebieden. Op hydrografisch vlak situeert het zich binnen het Beneden-Scheldebekken. Ten zuiden en ten oosten loopt de Hollebeek (Figuur 8).



Figuur 7: Luchtfoto van 2015 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)



Figuur 8: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)



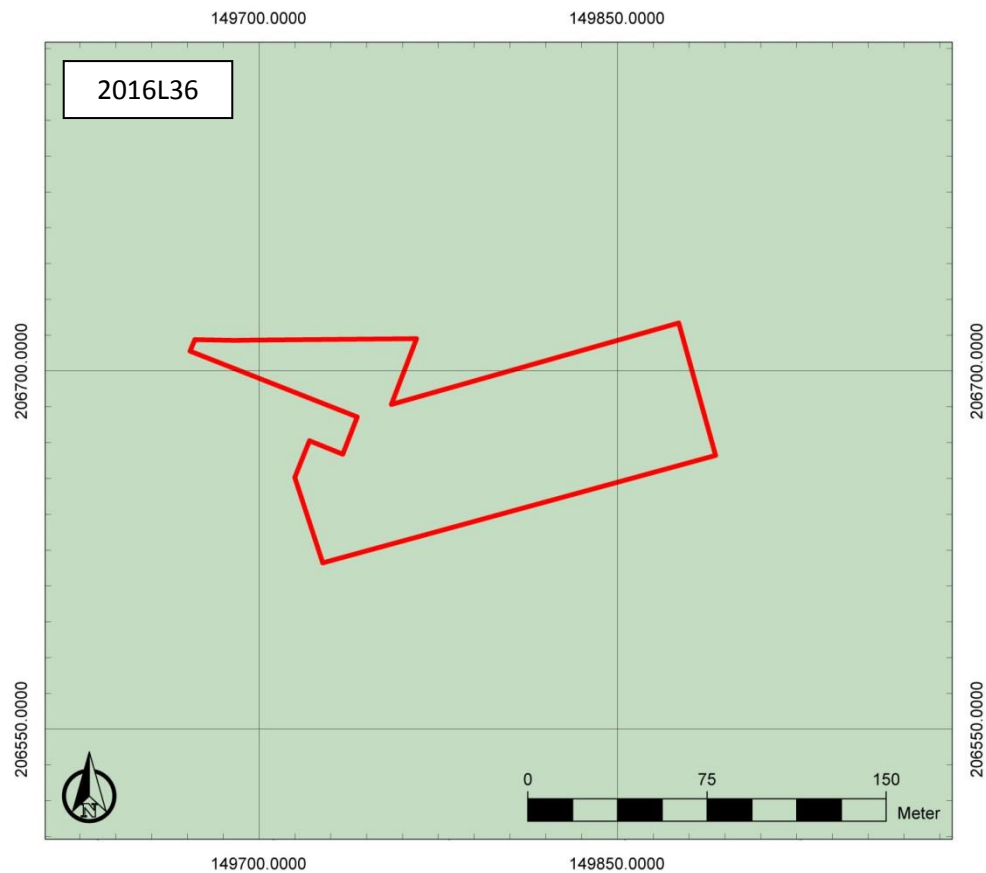
Figuur 9: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen 2, DTM 1m, met aanduiding van het onderzoeksgebied



Figuur 10: Hoogteverloop van west naar oost (www.geopunt.be/kaart)

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de noordelijke uitloper van de Boomse Cuesta (Figuur 9), op een hoogte van ca. 15,9 tot 16,3 m TAW (Figuur 10). Het terrein helt licht af naar het noorden en naar het oosten toe. De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 11) bestaat uit de Formatie van Berchem, dat gekenmerkt wordt door donkergroen tot zwart zand, dat sterk glauconiethoudend en onderaan kleihoudend is en plaatselijk schelpen bevat.⁴

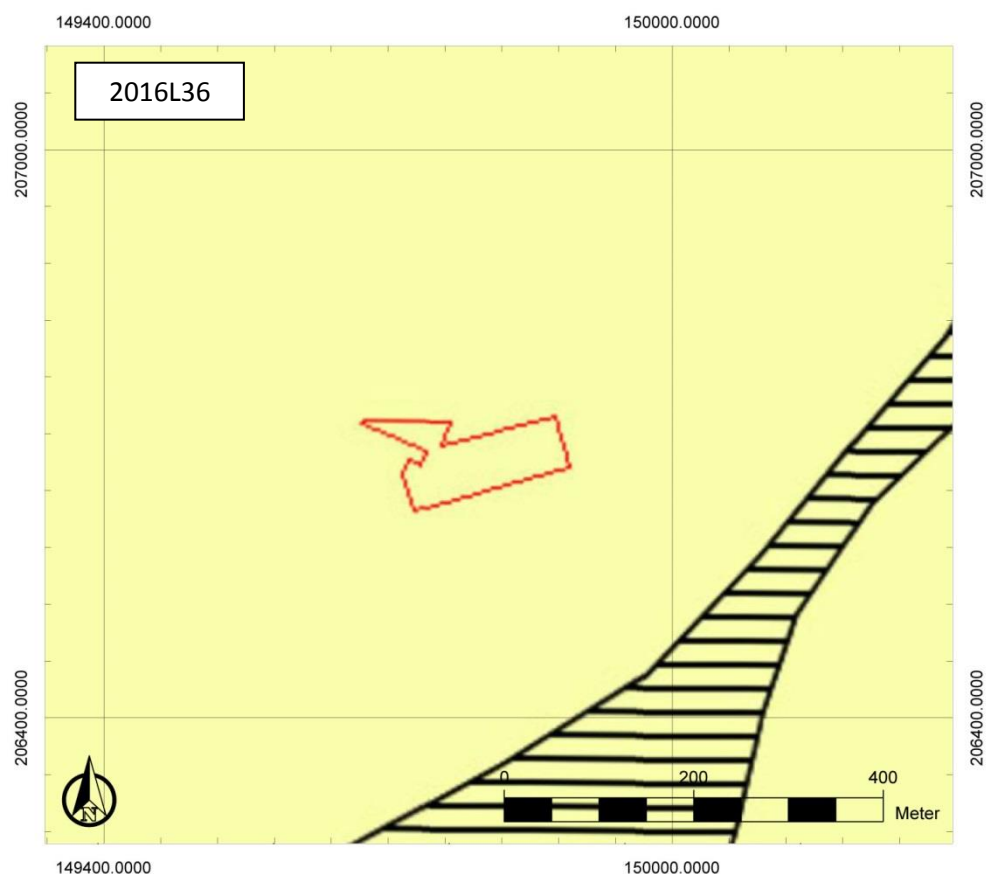
⁴ www.geopunt.be/kaart



Figuur 11: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied. Groen: Formatie van Berchem (www.geopunt.be/kaart)

De quartairgeologische kaart (Figuur 12) geeft aan dat zich ter hoogte van het onderzoeksgebied eolische afzettingen bevinden van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holocene en/of hellingsafzettingen van het quartair.⁵ Ten zuidoosten is de vallei van de Hollebeek gearceerd weergegeven.

⁵ www.geopunt.be/kaart



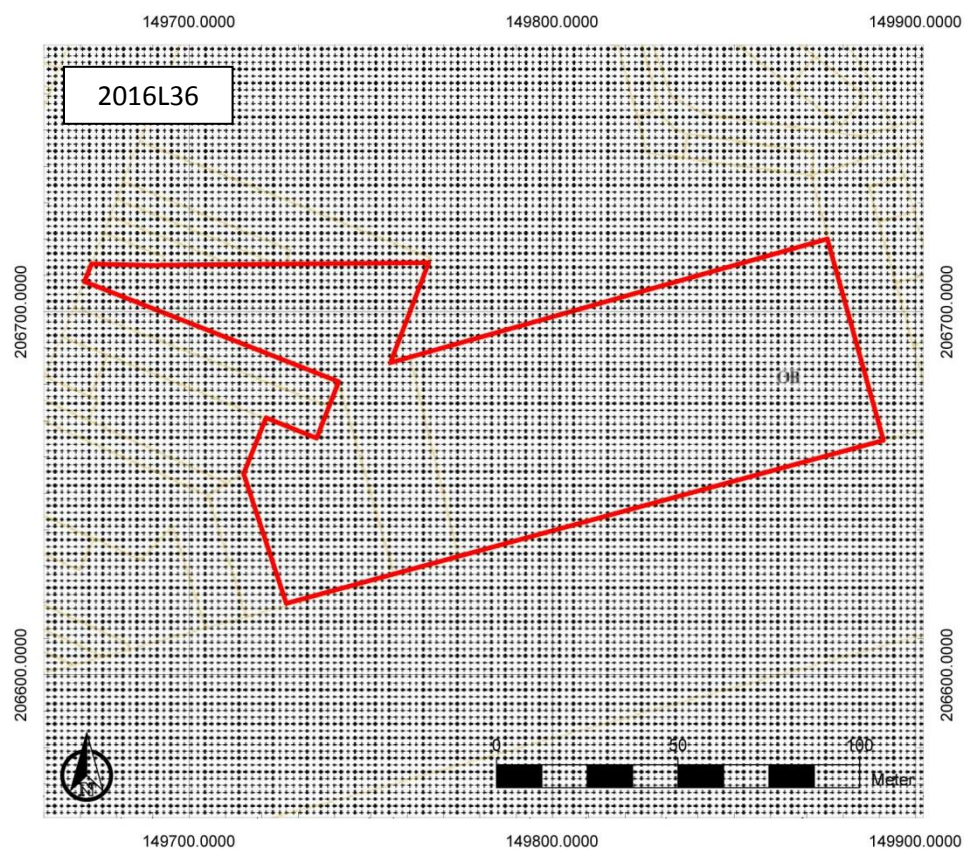
Figuur 12: Quartaargeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

1	
ELPw en/of HQ	

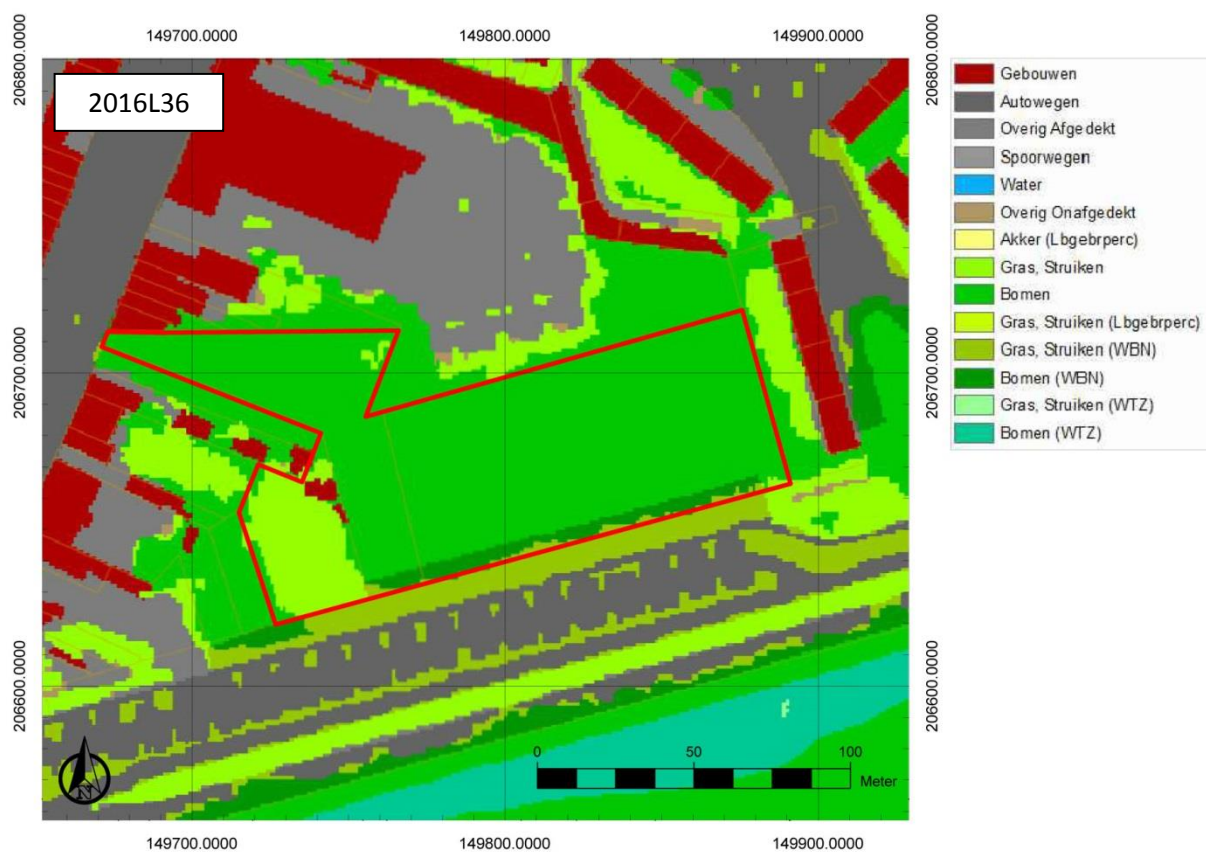
ELPw Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en het centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.

HQ Hellingsafzettingen van het Quartair.

Figuur 13: Legende bij de quartaargeologische kaart



Figuur 14: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

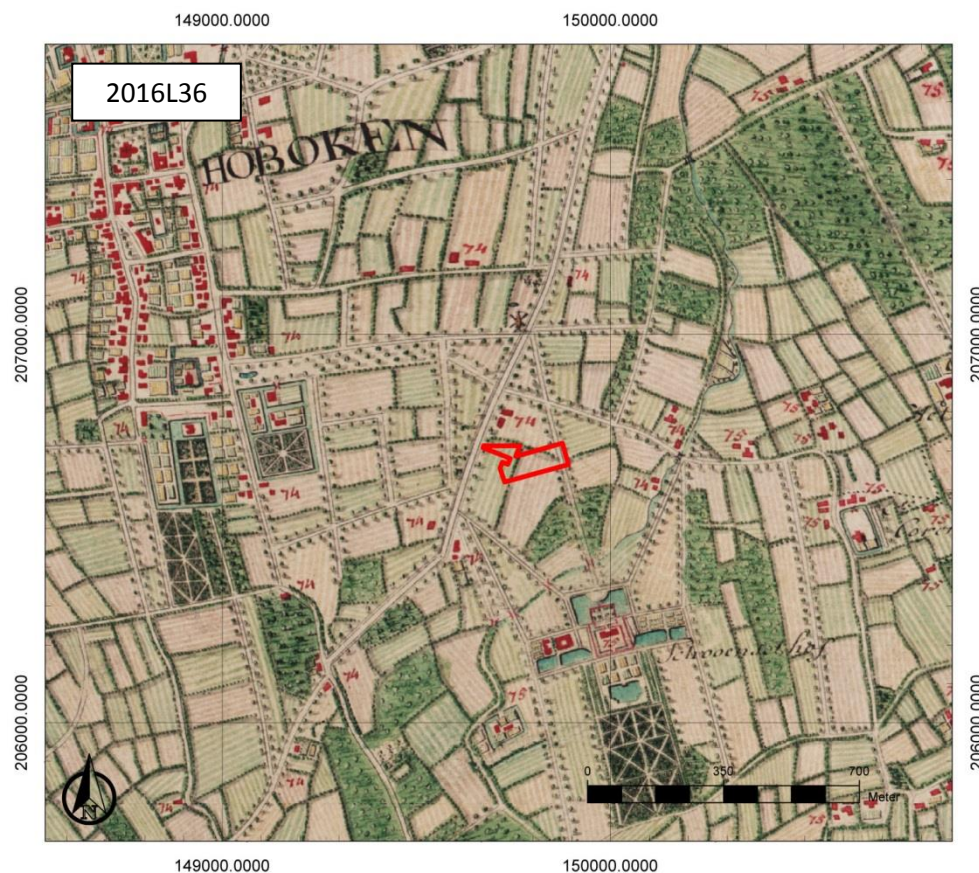


Figuur 15: Bodemgebruiksaanalysekaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

De bodemkaart (Figuur 14) geeft het onderzoeksgebied en zijn omgeving aan als bebouwde zone (OB). Op de bodemgebruikskaart (Figuur 15) is te zien dat het projectgebied grotendeels ingenomen wordt door bomen. In het westen is een deel van het terrein begroeid met gras en struiken en is ook nog een gebouw aanwezig.

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

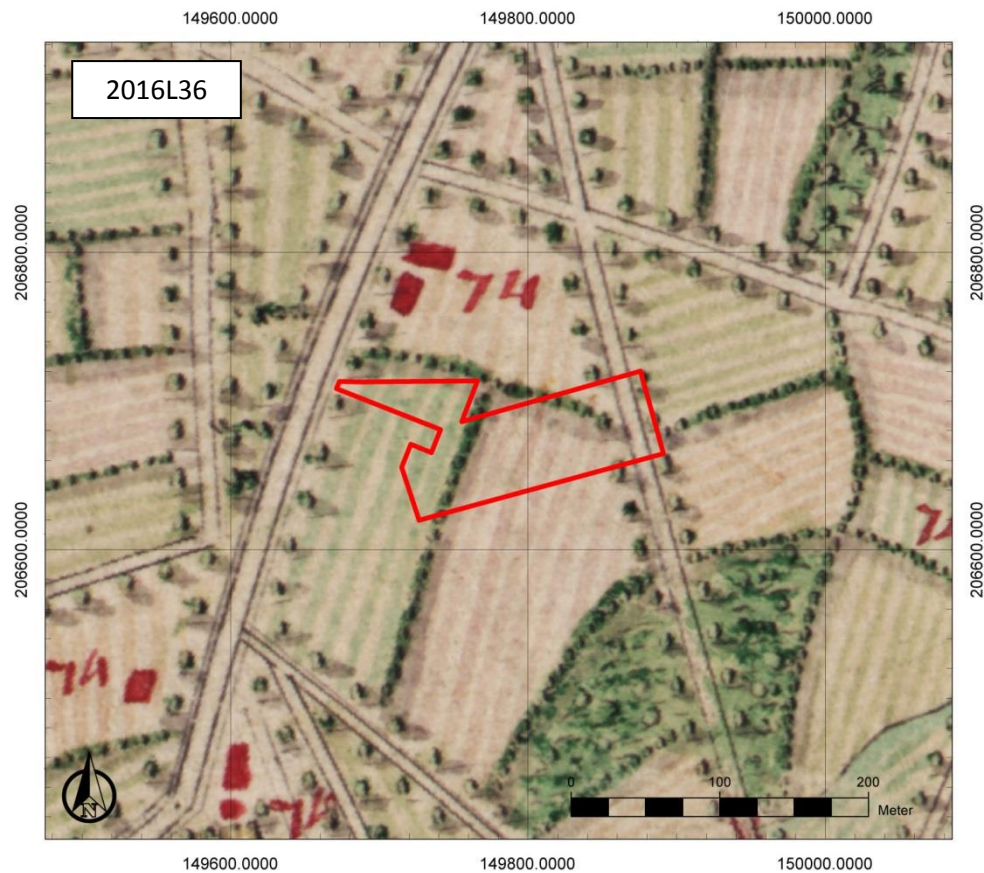
Hoboken wordt reeds in 1135 vermeld als een zelfstandige parochie. De heerlijkheid Hoboken was van de 13de tot de 16de eeuw in het bezit van de heren van het Land van Rumst. Tijdens de 16de eeuw kende Hoboken een periode van plundering en verwoesting, met onder meer het platbranden bij het beleg van Antwerpen (1583-1585), het onder water zetten van de Hobokense polder (1582-1584) en de plundering door Hollandse troepen.⁶



Figuur 16: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

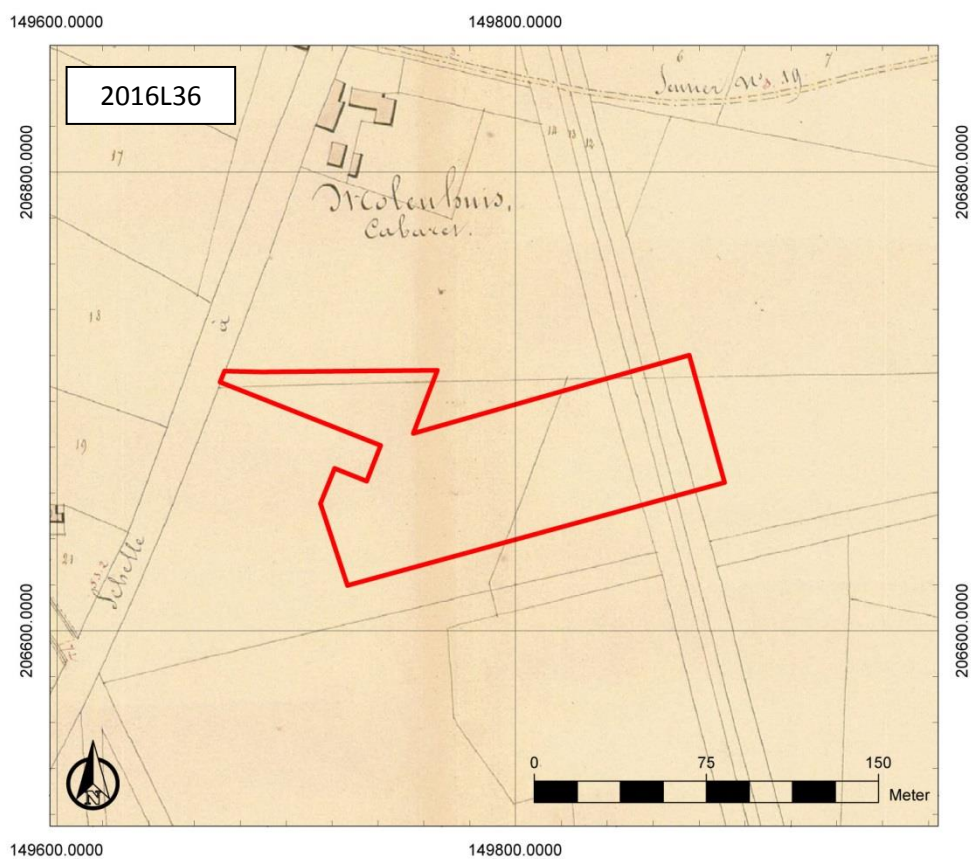
Het onderzoeksgebied bevindt zich ten zuidoosten van de historische dorpskern van Hoboken (Figuur 16). Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden uit 1771-1778 (Figuur 17) is te zien dat het onderzoeksgebied in landbouwgebied gelegen is. Ook het terrein zelf is in gebruik als akkerland. Ten noorden van het terrein is bebouwing te zien. Het oosten van het terrein wordt doorkruist door een weg.

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Hoboken, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120657> (geraadpleegd op 2 december 2016).

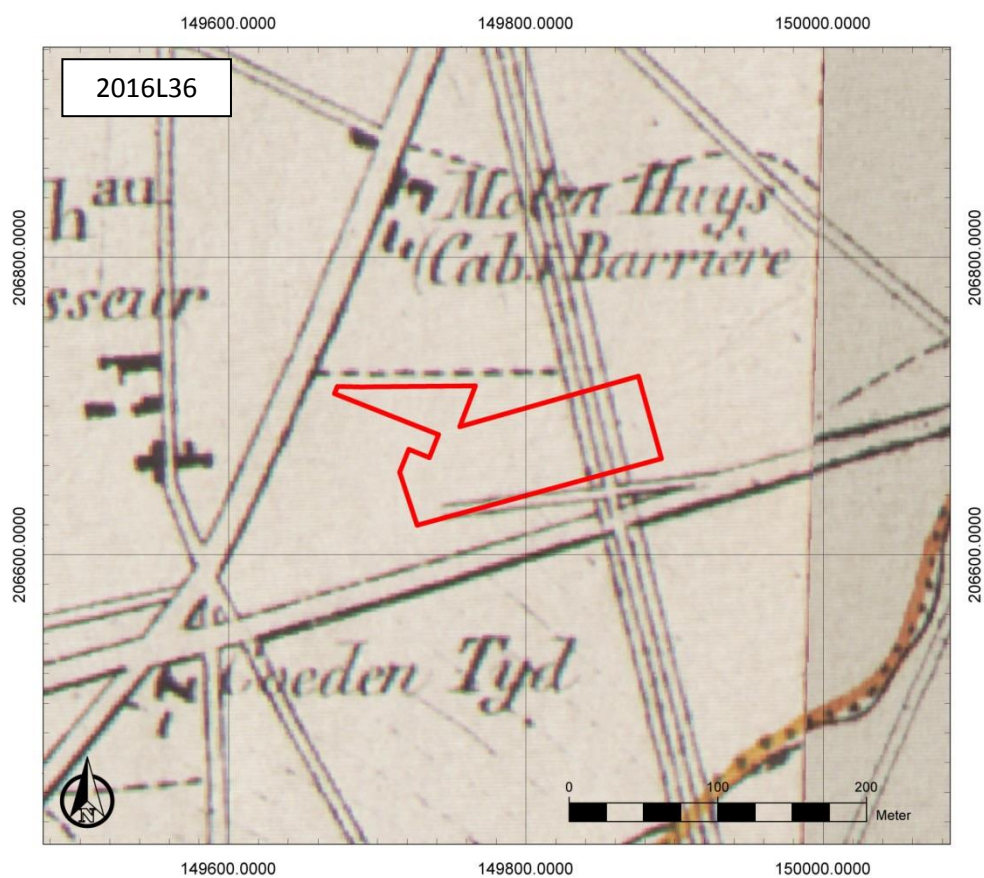


Figuur 17: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied. Detail (www.geopunt.be/kaart)

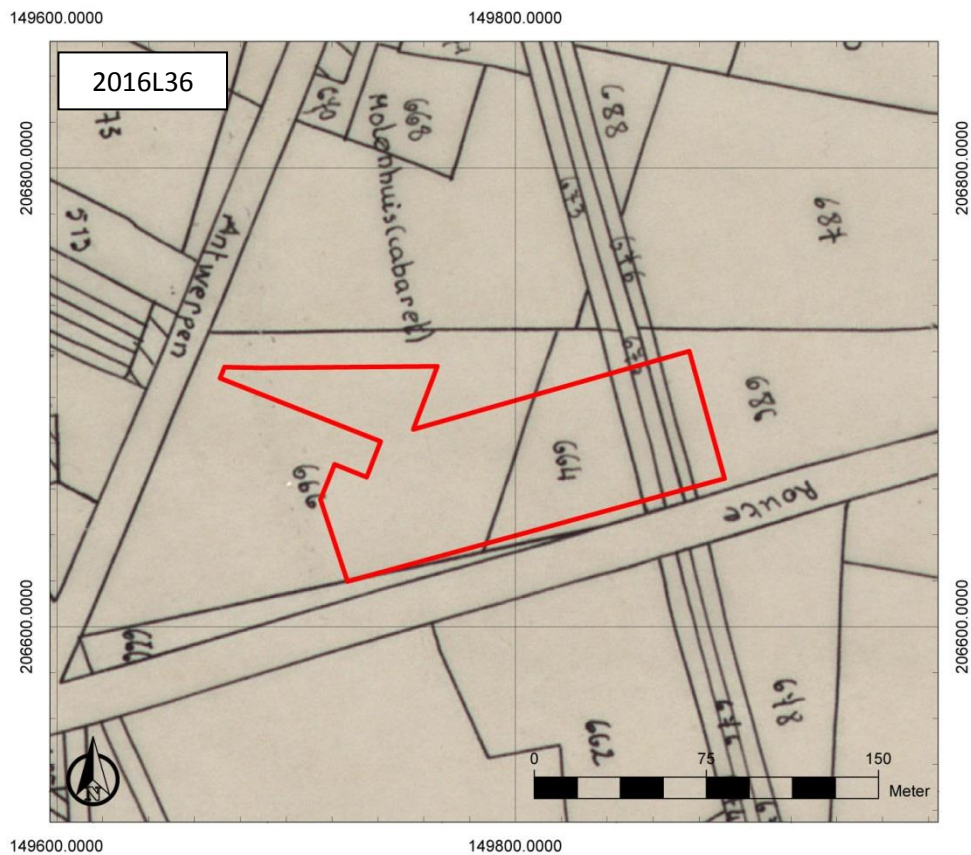
Op de Atlas der Buurtwegen uit 1842, op de kaart van Vandermaelen van 1846-1854 (Figuur 19) en op de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp (Figuur 20) uit 1842-1879 is hetzelfde beeld te zien als op de voorgaande kaart. De Krijgsbaan ten zuiden van het onderzoeksgebied is nu ook te zien en de bebouwing ten noorden van het onderzoeksgebied wordt benoemd als het 'Molenhuis'. Het wordt verder aangeduid als cabaret.



Figuur 18: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)



Figuur 19: Cartes topographiques de la Belgique Vandermaelen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)



Figuur 20: Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 21) toont dat het onderzoeksgebied in gebruik is als schroothandel. Deze was op het terrein aanwezig tot ca. 1975.⁷ Een luchtfoto van 1979-1990 toont het terrein zoals vandaag de dag (Figuur 22).

⁷ Meert/D'hond 2008, 5



Figuur 21: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

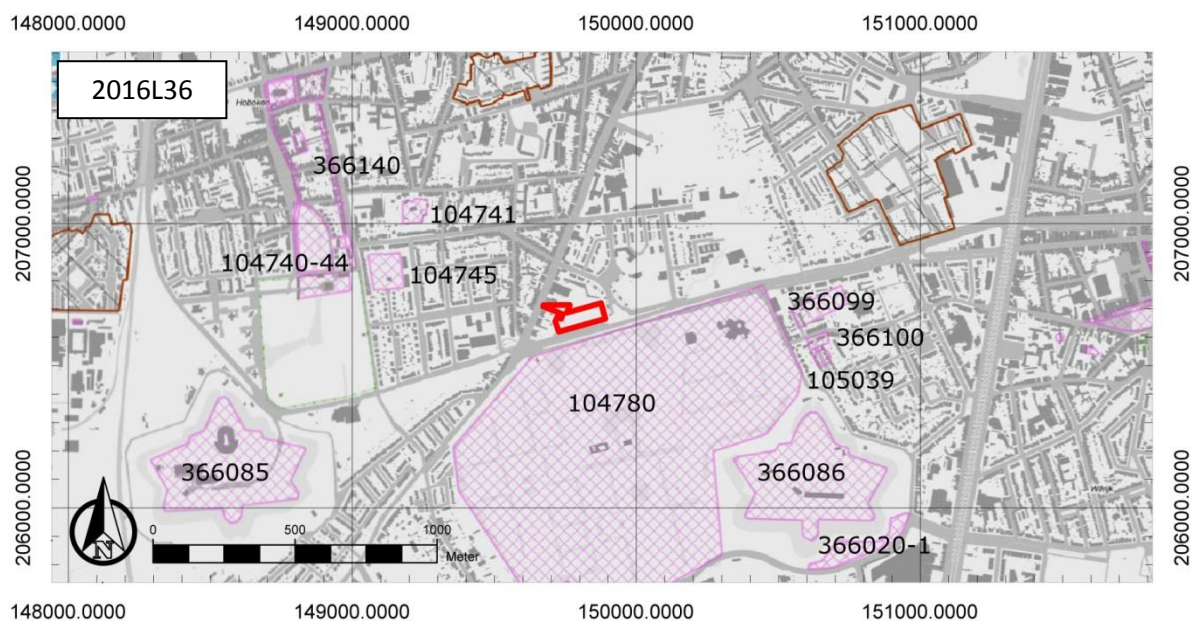


Figuur 22: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

In de buurt van het onderzoeksgebied zijn verschillende gekende archeologische waarden gelegen (Figuur 23). Ze kunnen inzicht bieden in het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied. De vondsten worden zo veel als mogelijk chronologisch besproken.

CAI ID 105039: Verkaveling Koornbloem. Bij de opvolging van werken werd een ongedateerde paalkuil en een scherp handgevormd aardewerk aangetroffen tussen de Legerstraat en de Koornbloemstraat.⁸ Ter hoogte van het Lievevroukensbos (CAI ID 366020) werd aardewerk uit de late ijzertijd gevonden.⁹



Figuur 23: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied
(<https://geo.onroerenderfgoed.be/>)

CAI ID 104780: Stedelijke begraafplaats Schoonselhof is net ten zuiden van het onderzoeksgebied gelegen. Het vroegere kasteeldomein Schoonselhof gaat terug tot de 16^{de} eeuw, maar een eerste vermelding van een hoeve gaat reeds terug tot het begin van de 14^{de} eeuw. In 1911 werd het domein aangekocht door de stad Antwerpen om in te richten als stedelijke begraafplaats.¹⁰

Ten noordwesten van het onderzoeksgebied bevindt zich de Onze-Lieve-Vrouw Geboorte Kerk van Hoboken. De kerk dateert uit de 15de eeuw maar reeds in 1135 is er de vermelding van een 'capella'.¹¹ Eveneens ten noordwesten is het Meerlenhof gelegen. Het is een omgracht kasteeltje uit de 16de eeuw.¹² Andere hoven van plaisantie zijn het Nijverheidshof (CAI ID 104741)¹³ en Kasteel

⁸ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 105039, Verkaveling Koornbloemstraat (geraadpleegd op 2 december 2016)

⁹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 366020, Lievevroukensbos (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹⁰ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Stedelijke begraafplaats Schoonselhof*. In *Inventaris Onroerend Erfgoed*. Opgehaald van <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/11634> en Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 104780, Schoonselhof (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹¹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 104742, O.-L.-Vrouw Geboorte Kerk (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹² Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 104745, Meerlenhof (geraadpleegd op 2 december 2016)

Broydenborg.¹⁴ Beide dateren eveneens uit de 16de eeuw. Verder is Kasteel Sorgvliedt nog te vermelden. Het is een hoeve die in de 16de eeuw een hof van plaisantie werd.¹⁵

CAI 366140 duidt de historische dorpskern aan, zoals die te zien is op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (zie hoger).¹⁶ CAI ID 366099: Koornbloem I. Volgens een cartografische bron zou er zich ooit een kerk hebben bevonden ter hoogte van de Koornbloemstraat. Volgens de CAI is deze informatie afkomstig van de Popp-kaart, maar hierop is geen bebouwing te zien op de aangegeven locatie.¹⁷ CAI ID 366100: Wilrijk, Koornbloem 2. Volgens de Popp-kaart bevond er zich net ten zuiden van de Koornbloemstraat een pastorie. Verder is hier niets over geweten.¹⁸

Wilrijk, Fort 7 (CAI ID 366086)¹⁹ en Hoboken, Fort 8 (CAI ID 366085)²⁰ maken deel uit van de Brialmontgordel rond Antwerpen, ook wel de fortengordel genoemd. Deze werd gerealiseerd tussen 1859 en 1864.

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving zijn al op grotere afstand van het onderzoeksgebied gelegen en dragen weinig bij tot de inschatting van het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?

Gekende archeologische waarden in de omgeving zijn gekend uit de ijzertijd. Verder zijn er ook archeologische waarden uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Deze zijn echter eerder lokaal en dragen weinig bij tot het inzicht in het archeologisch potentieel van het terrein. Als laatste zijn nog de forten van de 19de-eeuwse Brialmontgordel rond Antwerpen te vermelden. Van percelen 666K7 en 688X werd aangetoond dat het terrein in het verleden vergraven is en vervuild is. Van perceel 666V7 zijn hierover geen gegevens bekend, maar aangezien de vervuiling en de verstoring op de naastliggende percelen minstens tot tegen de perceelsgrens te situeren is, wordt de kans groot geacht dat de vervuiling en verstoring zich verder uitstrekken naar perceel 666V7. We kunnen besluiten dat het onderzoeksgebied een laag archeologisch potentieel kent.

¹³ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 104741, Nijverheidshof (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹⁴ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 104740, Kasteel Broydenborg (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹⁵ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 104744, Kasteel Sorghvliedt (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹⁶ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 366140, Hoboken 1 (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹⁷ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 366099, Koornbloemstraat I (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹⁸ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 366100, Koornbloemstraat 2 (geraadpleegd op 2 december 2016)

¹⁹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 366086, Fort VII (geraadpleegd op 2 december 2016)

²⁰ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 366085, Fort 8 (geraadpleegd op 2 december 2016)



Figuur 24: Synthesekaart

Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Landschappelijk is het terrein op een gunstige locatie gesitueerd, met name op de noordelijke uitloper van de Boomse Cuesta, niet ver van de Hollebeek. Een 18de-eeuwse kaart toont dat het onderzoeksgebied in gebruik was als akkerland. In het oosten doorkruiste een weg het onderzoeksgebied. In de 20ste eeuw was een schroothandel gevestigd op het terrein. Sinds 1975 ligt het terrein braak.

Wat is de impact van de geplande werken?

De geplande werken in een groot deel van het onderzoeksgebied zijn reeds vergund. Het onderwerp van de huidige vergunningsaanvraag betreft een zone van ca. 1620 m² in het westen van het terrein. Hier wordt de realisatie van een meergezinswoning met 15 appartementen aangevraagd. Deze zal volledig onderkelderd worden. De kelder zal aansluiten op de reeds vergunde meergezinswoningen op het naastliggende perceel. Verder worden een wadi, een septische put en leidingen voorzien op het terrein. Er is sprake van verschillende bodemingrepen met een verschillende diepte, verspreid binnen het volledige onderzoeksgebied. Daarbij komt dat sprake is van compactie van de bodem door het gebruik van zware machines. We kunnen dus besluiten dat het bodemarchief binnen het volledige onderzoeksgebied bedreigd wordt door de geplande werken.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Voorwerp van de vergunningsaanvraag betreft een zone van ca. 1620 m². De geplande werken in de rest van het onderzoeksgebied zijn reeds vergund. Hier werd aangetoond dat er sprake is van het vergraven van de bodem en van verontreiniging. Naar aanleiding daarvan werden geen bijkomende archeologische maatregelen nodig geacht door het agentschap Onroerend Erfgoed. Voor de zone van ca. 1620 m² waarvoor nu een vergunning aangevraagd wordt, is het grootste deel te situeren ter

hoogte van perceel 666V7. Van perceel 666V7 zijn hierover geen gegevens bekend, maar aangezien de vervuiling en de verstoring op de naastliggende percelen minstens tot tegen de perceelsgrens te situeren is, wordt de kans groot geacht dat de vervuiling en verstoring zich verder uitstrekken naar perceel 666V7. Omwille daarvan, de beperkte oppervlakte die bijkomend verstoord zal worden, met name ca. 1620 m², en het lage archeologische potentieel van het terrein kan geconcludeerd worden dat het potentieel op kennisvermeerdering in geval van bijkomend archeologisch vooronderzoek laag is. Daarom worden geen bijkomende archeologische maatregelen nodig geacht in het kader van de geplande werken.

2.4.6 Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek

Het voorwerp van de vergunningsaanvraag heeft betrekking op een beperkte zone van slechts ca. 1620 m². Op de naastliggende percelen werd aangetoond dat ze in het verleden vergraven en vervuild geweest zijn door de activiteiten van een schroothandel op het terrein. De kans wordt groot geacht dat deze verstoring en vervuiling zich ook uitstrekt naar de zone van ca. 1620 m² die het onderwerp van de aanvraag uitmaakt. Omwille daarvan, de beperkte oppervlakte die bijkomend verstoord zal worden, met name ca. 1620 m², en het lage archeologische potentieel van het terrein kan geconcludeerd worden dat het potentieel op kennisvermeerdering in geval van bijkomend archeologisch vooronderzoek laag is. Daarom worden geen bijkomende archeologische maatregelen nodig geacht in het kader van de geplande werken.

2.4.7 Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek

Gezien de beperkte oppervlakte van de zone die verstoord zal worden, de grote kans dat het terrein reeds vergraven en vervuild is en het lage archeologische potentieel van het terrein wordt het potentieel op kennisvermeerdering dat volgt uit bijkomend archeologisch vooronderzoek laag ingeschat. Daarom worden geen bijkomende archeologische maatregelen nodig geacht in het kader van de geplande werken.

3 Bibliografie

3.1 Publicaties

Meert, D./G. D'hond, 2008: *Oriënterend bodemonderzoek Bulens. Sint-Bernardse steenweg, 2660 Hoboken*, Sint-Martens-Latem.

Meyns, B./D. De Smet/H. Van Hal, 2016: *Oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek Hoboken, Rapport SOL16020040*, Leuven.

3.2 Websites

CadGis (2016)

http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

Centrale Archeologische Inventaris (2016)

<https://cai.onroenderfgoed.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2016)

<http://dov.vlaanderen.be>

Felixarchief (2016)

<http://zoeken.felixarchief.be>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2016)

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2016)

<http://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2016)

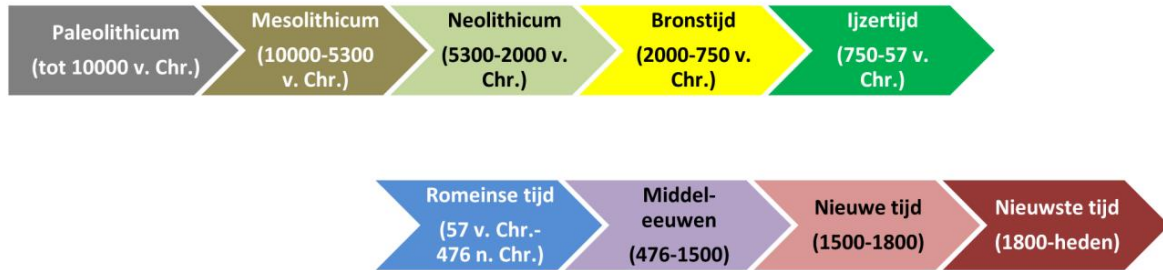
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2016)

<https://www.onderzoeksbalans.be>

4 Bijlagen

4.1 Archeologische periodes



4.2 Plannenlijst

Plannenlijst bureauonderzoek: projectcode 2016L36

Plan-nummer	Type	Onderwerp	Aanmaak-schaal	Aanmaak-wijze	Datum
1	Kadasterplan	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	01/12/2016
2	Topografische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	01/12/2016
3	Bouwplan	Vergunde toestand	1:500	Digitaal	19/12/2016
4	Bouwplan	Ontwerpplan	1:500	Digitaal	19/12/2016
5	Bouwplan	Kelderplan	1:1	Digitaal	19/12/2016
6	Bouwplan	Snede	1:1	Digitaal	19/12/2016
7	Hydrografische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	01/12/2016
8	Hoogtemodel	Digitaal hoogtemodel terrein en omgeving	1:1	Digitaal	01/12/2016
9	Doorsnede	Terreinverloop	1:1	Digitaal	01/12/2016
10	Tertiaire geologische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	01/12/2016
11	Quartairegeologische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	01/12/2016
12	Bodemkaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	01/12/2016
13	Bodemgebruikskaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	01/12/2016
14	Historische kaart	Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden	1:1	Digitaal	01/12/2016
15	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen	1:1	Digitaal	01/12/2016
16	Historische kaart	Vandermaelenkaart	1:1	Digitaal	01/12/2016
17	Historische kaart	Poppkaart	1:1	Digitaal	01/12/2016
18	CAI-kaart	CAI vondstlocaties	1:1	Digitaal	01/12/2016
19	Syntheseplan	Synthese van het bureauonderzoek	1:1	Digitaal	01/12/2016

4.3 Fotolijst

Fotolijst bureauonderzoek: projectcode 2016L36

ID	Type	Onderwerp	Vervaardiging	Datum
F1	Luchtfoto	Toestand terrein 2015	Digitaal	01/12/2016
F2	Luchtfoto	Toestand terrein 1971	Digitaal	01/12/2016

ID	Type	Onderwerp	Vervaardiging	Datum
F3	Luchtfoto	Toestand terrein 1979-1990	Digitaal	01/12/2016